

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ПРОСТОРОВА ЕКОНОМІКА І РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК

рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

галузь знань: 29 – Міжнародні відносини

спеціальність: 292 – Міжнародні економічні відносини

вид дисципліни: за вибором

факультет: міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021/2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«27» серпня 2021 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: **Ханова Олена В'ячеславівна**,
к.геогр.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин імені
Артура Голікова

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних імені
Артура Голікова

«26» серпня 2021 року, протокол № 1

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

_____ Надія КАЗАКОВА.

Програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Міжнародні
економічні відносини» за спеціальністю 292 Міжнародні економічні
відносини

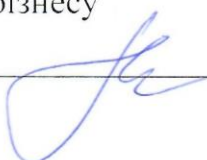
Гарант освітньо-наукової програми

_____ Олена ДОВГАЛЬ

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету
міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу,

«26» серпня 2021 року, протокол № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних
відносин та туристичного бізнесу

_____ Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Просторова економіка і регіональний розвиток» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Міжнародні економічні відносини» підготовки доктора філософії за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Просторова економіка і регіональний розвиток» є виклад сукупності теоретичних висновків, загальних закономірностей, наукових принципів регіонального розвитку, його обґрунтування та опис відповідно до сучасних вимог з врахуванням набутого досвіду розбудови національної економіки.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Головними **завданнями** вивчення дисципліни «Просторова економіка і регіональний розвиток» є: теоретична підготовка з питань загальних положень, принципів та методів організації системи державної та регіональної влади та місцевого самоврядування на адміністративній території та ефективне використання регіонального сукупного потенціалу. знань про загальні принципи, форми та методи управління адміністративною територією і отримання спеціальних знань необхідних для практичної управлінської діяльності; формування та розвиток у здобувачів програмних загальних та фахових компетентностей, необхідних для розв'язання ними актуальних проблем дослідницько-інноваційної, професійної та викладацької діяльності у сфері міжнародних економічних відносин та відображення їх у власному науковому дослідженні:

ЗК 1. Здатність до набуття універсальних навичок дослідника: пошуку, систематизації і синтезу інформації з різних джерел.

ЗК 2. Здатність формувати системний науковий світогляд, проявляти креативність, продукувати і приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 3. Здатність до абстрактного, критичного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів і перевірених фактів в умовах обмеженості часу і ресурсів з урахуванням принципів тайм-менеджменту.

ЗК 4. Здатність демонструвати культуру наукового усного і писемного мовлення державною та іноземними мовами при оформленні наукових та академічних текстів, демонстрації результатів наукових досліджень у ході дискусій та наукової полеміки.

ЗК 5. Здатність працювати в команді дослідників, виявляти ініціативу, брати на себе відповідальність, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, сповідуючи та дотримуючись принципів наукової етики.

СК 1. Здатність демонструвати глибокі знання сучасних теоретичних, методологічних та методичних засад функціонування і розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин.

СК 2. Здатність до формування наукового цілісного уявлення про економічну єдність світу, регуляторні механізми міжнародних економічних відносин на національному, регіональному та міжнародному рівнях в умовах сучасних процесів конвергенції і дивергенції.

СК 3. Здатність до аналітичного мислення та практичних навичок систематизації інформації з метою обробки великих масивів даних, здійснення оцінювання та прогнозування міжнародних економічних та соціальних явищ.

СК 4. Здатність застосовувати інформаційні технології, сучасні методи моделювання та прогнозування із використанням новітніх прикладних пакетів і програмних продуктів для наукового обґрунтування та підтвердження / спростування гіпотез.

СК 5. Здатність здійснювати публічну апробацію результатів досліджень, сприяти їх поширенню в науковій та практичній сферах як українською, так і іноземними мовами.

СК 6. Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері міжнародних економічних відносин та бізнесу.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни для підготовки	
Обов'язкова / За вибором	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
4-й	4-й
Лекції	
8 год.	4 год. (у т.ч. 4 год. ауд.)
Практичні, семінарські заняття	
7 год.	0 год.
Лабораторні заняття	
0 год.	0 год.
Самостійна робота	
75 год.	86 год.
Індивідуальні завдання	
0 годин	

1.6. Заплановані результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні досягти таких результатів навчання:

РН 1. Проводити міждисциплінарні наукові дослідження економічних процесів, володіючи належним рівнем загальнонаукових компетентностей, які сприяють формуванню цілісного наукового підходу, професійної етики та загального культурного кругозору.

РН 2. Демонструвати системний науковий світогляд, уміння креативно мислити, формулювати висновки і розробляти рекомендації, пропонувати неординарні підходи з використанням новітніх технології у розв'язанні поставлених завдань.

РН 3. Узагальнювати, критично мислити й аналізувати явища та проблеми, які вивчаються, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах загальнонаукової методології.

РН 4. Ідентифікувати наукові та практичні проблеми, готувати наукові тексти та доповіді, здійснювати публічну апробацію результатів досліджень як державною так і іноземними мовами, демонструвати усну та письмову комунікацію.

РН 5. Демонструвати лідерські якості, навички міжособистісної взаємодії, вміння працювати в команді дослідників, ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, дотримуючись принципів наукової етики.

РН 7. Аналізувати та застосовувати концептуальні моделі, науковий доробок вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні постулати та теорії, парадигми глобального економічного розвитку, новітні підходи до функціонування і розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин.

РН 8. Мати наукове цілісне уявлення про економічну єдність світу, регуляторні механізми міжнародних економічних відносин на національному, регіональному та міжнародному рівнях в умовах сучасних процесів конвергенції і дивергенції.

РН 9. Володіти аналітичним мисленням та методиками систематизації інформації обробки великих масивів даних, оцінювання та прогнозування економічних та соціальних явищ.

РН 10. Застосовувати інформаційні технології, сучасні методи моделювання та прогнозування із використанням новітніх прикладних пакетів і програмних продуктів для наукового обґрунтування та підтвердження / спростування гіпотез.

РН 11. Здійснювати публічну апробацію результатів досліджень, сприяти їх поширенню в науковій та практичній сферах як українською, так і іноземними мовами.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Регіон як соціально-економічна категорія. Основні структурні ланки регіону, як територіальної системи. Сутність понять «економіка регіонів», «регіональна економіка», «економічний простір». Параметри якості економічного простору. Наукові методи дослідження економіки регіонів. Методологія, методи і методика дослідження економіки регіонів. Традиційні та інноваційні методи дослідження. Економіка регіонів у системі економічних і природничих наук. Наукові засади обґрунтування рівнів економічних систем.

Тема 2. Закони і закономірності регіонально-інтегрованої економічної системи. Економічні закони, їх об'єктивний характер. Розвиток економіки регіону і розміщення його продуктивних сил, як результат дії об'єктивних законів і закономірностей. Закони функціонування регіонально-інтегрованої економічної системи. Основні закономірності розміщення і територіальної організації регіонально-інтегрованих продуктивних сил. Загальні принципи економічного регулювання.

Тема 3. Економіка регіону в системі територіального поділу праці. Територіальний поділ праці. Сутність і рівні поділу праці. Суспільний і просторовий аспекти поділу праці. Регіоналізація економіки. Поглиблення й поширення поділу праці. Поділ праці й регіональна організація економіки. Категорії економіки регіону в умовах ринку. Категорії регіонального виробничого потенціалу. Категорії регіональної організації виробництва. Категорії регіональної виробничої і соціальної інфраструктури. Категорії регіональних результатів виробництва. Основні теорії та концепції територіальної економіки. Розвиток теорії просторової економіки. Теорія оптимального розташування. Теорія центральних місць та полюсів росту.

Тема 4. Регіональна економічна політика і механізми її реалізації. Сутність регіональної політики. Територіальні диспропорції у соціально-економічному розвитку, як передумова здійснення регіональної політики. Причини загострення регіональних диспропорцій. Фундаментальні принципи здійснення регіональної політики. Мета регіональної політики. Тактичний і стратегічний аспекти реалізації мети регіональної політики. Регіональна політика: аспекти спрямування (економічний, соціальний, демографічний і т.д.). Головні завдання регіональної політики. Об'єкти та суб'єкти державної регіональної політики. Загальнодержавний, регіональний та місцевий рівні. Механізм реалізації регіональної економічної політики. Методи прямого й опосередкованого впливу на соціально-економічні процеси. Прогнозування, програмування та планування, як методи комплексного впливу на регіональний розвиток. Директивне, індикативне та стратегічне планування. Методика SWOT-аналізу.

Тема 5. Передумови розвитку економіки регіону. Передумови розвитку економіки регіону: природні, демографічні, економічні. Ступінь залежності розміщення галузей господарського комплексу та видів виробництва від природних ресурсів. Рейтинг найбільших країн світу за рівнем забезпеченості

природними ресурсами. Класифікація природних ресурсів. Природні ресурси та природні умови. Демографічні передумови розвитку економіки регіону. Суспільні категорії населення: національні, соціальні, економічні. Міграційні процеси. Системи розселення населення. Локальні, регіональні системи, мегаполіси. Демографічна політика держави. Економічні передумови. Загальні історико-економічні передумови. Форми суспільної організації виробництва: концентрація, спеціалізація, кооперування, комбінування.

Тема 6. Субрегіональні об'єднання: функціонування єврорегіонів і вільних економічних зон. Єврорегіони в системі прикордонної співпраці. Сутність визначення поняття «єврорегіон». Головні риси єврорегіонів, як форми прикордонного співробітництва: географічна, політична, адміністративна, функціональна. Стратегічні напрями інтеграційних угруповань. Переваги прикордоння. Вільні економічні зони в економіці регіонів. Завдання створення спеціальних (вільних) економічних зон: економічні, науково-технічні, соціальні. Основні чинники створення СЕЗ. Території пріоритетного розвитку. Відмінності між СЕЗ і ТПР. Класифікація вільних економічних зон за організаційно-функціональною ознакою: торговельно-складські, промислово-виробничі, технічні й сервісні. Карпатський єврорегіон, як інструмент транскордонної діяльності. Передумови і мета створення. Особливості функціонування. Перспективи розвитку.

Тема 7. Особливості управління економікою регіонів. Сутність системи регіонального управління. Мета управління. Управляюча система (суб'єкт) і керована (об'єкт), щодо процесу здійснення управління. Функції управління: планування, організація, регулювання або мотивація, облік і контроль. Координація, як процес впливу на управлінську діяльність. Види координації: превентивна, ліквідуюча, регулююча, стимулююча. Управління економікою за ринкових умов на державному, регіональному та місцевому рівнях. Мета регіонального управління. Об'єкти регіонального управління. Цілі регіонального управління на основі окреслення стратегічних і тактичних завдань. Форми регіонального управління: державна, місцеве управління, місцеве самоврядування. Спеціальні функції регіонального управління: інтегруюча, перерозподільча, стимулююча, соціальна та оптимізаційна. Системи територіальної влади: централізована, англо-американська, європейська змішана елітна, європейська змішана з розділеною ієрархією управління. Методи управління: економічні, адміністративні, правові.

Тема 8. Забезпечення сталого розвитку регіональної економічної системи. Сутність сталого розвитку, його особливості. Виміри сталого розвитку: економічний, соціальний, екологічний. Основні критерії сталого розвитку. Загальноприйняті показники сталого розвитку. Основні показники економічних передумов сталого розвитку: штучний реальний капітал, людський капітал, природний реальний капітал. Всесвітня конференція ООН з довкілля та розвитку (Бразилія, 1992 р.). «Порядок денний на XXI століття». Декларація з довкілля та розвитку (14 червня 1992 р.). Головні перепони, що не сприяють забезпеченню сталого розвитку. Механізм

реалізації концепції сталого розвитку. Аспекти сталого розвитку: правовий, економічний, екологічний, соціальний, міжнародний, інформаційний. Модель сталого розвитку в трансформаційних процесах України та її регіонів. Національні цілі сталого розвитку України на перспективу. Основні принципи, на яких повинен базуватися сталий розвиток України.

3. Структура навчальної дисципліни для підготовки

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1.	9	1				8	8					8
Тема 2.	10	1	1			8	9					9
Тема 3.	11	1	1			9	9					9
Тема 4.	12	1	1			10	12					12
Тема 5.	12	1	1			10	13	1				12
Тема 6.	12	1	1			10	13	1				12
Тема 7.	12	1	1			10	13	1				12
Тема 8.	12	1	1			10	13	1				12
Усього годин	90	8	7			75	90	4				86

4. Тематики практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
2	Сутність та складові державної регіональної політики	1
3	Закони і закономірності регіонально інтегрованої економічної системи	
4	Основи ринкової трансформації економіки регіону	1
5	Інвестиційний менеджмент і ринкова економіка	1
6	Державна стратегія регіонального розвитку	1
7	Зовнішньоекономічна політика: дерево цілей, національна макромодель, методологічний інструментарій	1
8	Сучасна зовнішньоекономічна політика: роль дво- та багатосторонніх договорів і угод	1
	Разом	7

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Тема	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
			денна	заочна
1	Тема 2	ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ (ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ). Завдання полягає у первинному зборі та статистичній обробці емпіричного матеріалу з теми наукового дослідження.	25	26
2	Тема 5	МІСЦЕ РЕГІОНУ У МІЖНАРОДНОМУ ПОДІЛІ ПРАЦІ (КОЕФІЦІЄНТ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ) Завдання полягає у дослідженні спеціалізації країни (регіону) з теми дисертаційного дослідження. Розрахунок коефіцієнту спеціалізації та аналіз його динаміки.	25	30
3	Тема 8	ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ. Завдання полягає в оцінці інноваційної складової розвитку країни (регіону) з теми дисертаційного дослідження.	25	30
		Разом	75	86

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом, однак, виконання самостійної роботи передбачає виконання аспірантом таких робіт як: збір статистичної інформації з теми дисертації, проведення аналізу часових рядів та багатовимірного аналізу за темою дисертації.

7. Методи навчання

Методи навчання – взаємодія між викладачем і аспірантом, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до аспіранта, а також самостійної та індивідуальної роботи аспіранта. При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи:

1. Під час викладення навчального матеріалу:

- словесні (бесіда, пояснення, розповідь, інструктаж);
- наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
- практичні (вправи, практичні роботи, дослідні роботи).

2. За організаційним характером навчання:

- методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
- методи контролю та самоконтролю у навчанні;

– бінарні (поєднання теоретичного, наочного, практичного) методи навчання.

3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

8. Методи контролю

Оцінка відповідей на практичних заняттях за темами курсу та змісту презентацій, поточний контроль, екзамен.

Контрольні заходи проводяться з метою оцінки рівня підготовки аспіранта з дисципліни на різних етапах її вивчення і здійснюються у вигляді поточного та підсумкового семестрового контролю (екзамену). Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у формі усного опитування, виступів при обговоренні питань на семінарських заняттях; виконання практичних робіт; самостійної роботи тощо. Загальна кількість балів поточного контролю за успішне виконання завдань становить 60. За несвоєчасне виконання робіт в установленій термін кількість балів зменшується. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення підсумкової оцінки, при проведенні екзамену. Мінімальна кількість балів, які повинен набрати аспірант для зарахування поточного контролю, становить 30 балів. Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень аспіранта. Він здійснюється під час проведення екзамену в письмовій формі. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – 80 хвилин. У разі використання заборонених джерел аспірант на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота								Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1			Розділ 2					60	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
	20			20			20			

T1, T2 ... – теми розділів.

Поточний контроль – **60 балів**, з них:

- індивідуальне завдання №1 – 20 балів;
- індивідуальне завдання №2 – 20 балів;
- індивідуальне завдання №3 – 20 балів.

Індивідуальні завдання оцінюються за наступною системою балів:

18-20 балів	аспірант продемонстрував глибоке знання змісту завдання; робота відповідає всім вимогам і критеріям, щодо написання наукових робіт, містить всі необхідні формальні та змістовні складові; робота побудована лаконічно, чітко, логічно та послідовно; аспірант продемонстрував творчий підхід щодо розробки завдання; робота демонструє високий рівень засвоєння навчального матеріалу
-------------	--

14-17 балів	аспірант продемонстрував знання змісту завдання; робота в цілому відповідає вимогам і критеріям, щодо написання наукових робіт, містить необхідні формальні та змістовні складові; робота побудована лаконічно та послідовно, проте допущені певні похибки у логіці викладу матеріалу; робота містить знання про різні підходи та можливі варіанти розробки наукових проектів
10-13 балів	аспірант продемонстрував певне знання змісту завдання, виклавши знання вимог і критеріїв щодо написання наукових робіт, робота в цілому містить формальні й змістовні складові; робота є недостатньо послідовною та логічною; робота частково містить знання про різні підходи та деякі варіанти розробки наукових проектів
6-9 балів	аспірант продемонстрував уявлення щодо змісту завдання, фрагментарно виклавши знання вимог і критеріїв щодо написання наукових робіт, робота містить деякі формальні та змістовні складові; робота не зовсім послідовна, іноді нелогічна, не зовсім відповідає змісту і формі наукових проектів
1-5 балів	робота містить деякі знання щодо вимог і критеріїв написання наукових робіт, формальних та змістовних складових; робота не послідовна, не логічна, не зовсім відповідає змісту і формі наукових проектів.
0 балів	робота не відповідає академічним вимогам

Підсумковий контроль – **40 балів**, з них:

– 40 балів (2 теоретичних питання x 20 балів);

Екзаменаційне завдання складається з двох питань, кожне з яких оцінюється наступний чином:

18-20 балів	аспірант продемонстрував глибоке знання змісту питання; глибоко і всебічно висвітлені знання основних положень щодо оформлення і структурування наукових робіт; відповідь повністю репрезентує певну проблему; відповідь побудована лаконічно, чітко, логічно та послідовно; відповідь містить співставлення різних підходів та можливих варіацій вирішення завдання; відповідь демонструє високий рівень засвоєння навчального матеріалу
14-17 балів	аспірант продемонстрував знання змісту питання; відповідь в цілому репрезентує знання основних положень щодо оформлення і структурування наукових робіт; відповідь в цілому репрезентує певну проблему; відповідь побудована лаконічно та послідовно, проте допущені певні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу; відповідь містить знання про різні підходи та можливі варіанти вирішення завдання
10-13 балів	аспірант продемонстрував певне знання змісту питання, виклавши знання основних положень щодо оформлення і структурування наукових робіт; висвітлені знання є фрагментарними; відповідь є недостатньо послідовною, та логічною; відповідь частково містить знання про різні підходи та можливі варіанти вирішення завдання
6-9 балів	аспірант продемонстрував уявлення з залікового питання, частково виклавши знання основних положень щодо оформлення і структурування наукових робіт; відповідь є фрагментарною, відповідь не послідовна, не логічна, не зовсім відповідає змісту питання
1-5 балів	відповідь часткова; містить деякі знання основних положень щодо оформлення і структурування наукових робіт; відповідь не послідовна, не логічна, не зовсім відповідає змісту питання.
0 балів	відповідь відсутня, або не відповідає змісту питання

Бали за відповіді на теоретичні питання викладач виставляє після усної співбесіди. За підсумками поточного і підсумкового контролю аспірант може набрати від 0 до 100 балів включно. Мінімальна кількість балів, які повинен набрати аспірант для одержання заліку, становить 50 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирьохрівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70 – 89	добре
50 – 69	задовільно
1 – 49	незадовільно

10. Рекомендована література

1. Базилевич В. Д. Ринкова економіка : основні поняття і категорії : [навч. посіб.] / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич. – К. : Знання, 2006. – 263 с.
2. Василенко В.Н. Архитектура регионального экономического пространства: Монография / НАН Украины. Ин-т економіко-правових досліджень. – Донецьк: ООО «Юго-Восток, Лтд», 2006 – 311 с.
3. Гаврилов А.И. Региональная экономика и управление: Учеб. пособие для вузов.— М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. — 239 с.
4. Герасимчук З.В. Просторовий розвиток міста: монографія / З.В. Герасимчук, Т.О. Ніщик. – Луцьк: ЛНТУ, 2011. – 212 с.
5. Гранберг А.Г. Основи регіональної економіки. – М.:Изд.дом ГУ ВШЕ, 2006. – 495 с.
6. Гриньова В. М. Державне регулювання економіки : [підручник] / В. М. Гриньова, М. М. Новікова. – К. : Знання, 2008. – 398 с.
7. Данилишин Б. М. Безпека регіонів України і стратегія її гарантування / Б. М. Данилишин, А. В. Степаненко, О. М. Ральчук. — К. : Наукововиробниче підприємство «Вид-во «Наукова думка НАН України», 2008. – Т. 1. – 390 с.
8. Джабраїлов Р.А. Господарська правосуб'єктність міста: теорія і практика: монографія / Р.А. Джабраїлов; НАН України. Ін-т економікоправових досліджень. – Донецьк: Ноулідж, 2010. – 455 с.
9. Долішній М.І. Регіональна політика на рубежі ХХ-ХХІ століть: нові пріоритети / М. І. Долішній. – К.: Наукова думка, 2006. – 512 с.
10. Долішній М.І. Регіональна політика та механізми її реалізації / М.І.Долішній, С.М.Злупко, С.Й. Вовканич та ін. – К.: Наукова думка, 2003. – 504 с.
11. Долішній М.І. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: [навч. посіб.]/ М. І. Долішній, Ю. І. Стадницький, А. Г. Загородній, О. Е. Товкан. – Львів: Національний університет „Львівська

політехніка” (Інформаційно-видавничий центр „ІНТЕЛЕКТ+” Інституту післядипломної освіти), „Інтелект-Захід”, 2003. – 256 с.

12. Заболоцький Б.Ф. Регіональна економіка: [навч. посібник] / Б. Ф. Заболоцький. – Львів: „Новий світ-2000”, 2007. – 548 с.

13. Зінь Е. А. Регіональна економіка : [підручник] / Е. А. Зінь. – К. : "ВД "Професіонал", 2007. – 528 с.

14. Коваль Я.В., Антонечко І.Я. Регіональна економіка: Навч. посіб. – К.: ВД "Професіонал", 2005. – 272 с.

15. Ковтун О. І. Державне регулювання економіки : [навч. посіб.] / О. І. Ковтун. – Львів : "Новий Світ-2000", 2006. – 432 с.

16. Козак Ю.Г. Міжнародна економіка: [навч. посіб.] / Козак Ю.Г., Лук'яненко Д.Г., Макогон Ю.В. та ін. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 672 с.

17. Круш П.В. Регіональне управління / П.В. Круш, О.О. Кожемяченко / Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 248 с.

18. Манів З. О. Регіональна економіка : [навч. посібник] / З. О. Манів, І. М. Луцький, С. З. Манів. – Львів : „Магнолія 2006”, 2007. – 562 с.

19. Мельник А.Ф., Монастирський Г.Л., Дудкіна О.П. Муніципальний менеджмент: Навч.посіб. / за ред. А.Ф.Мельника. – К.: Знання, 2006. – 420с.

20. Миронова Т.Л., Добровольська О.П., Процай А.Ф., Колодій С.Ю. Управління розвитком регіону: навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 328с.

21. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство : монографія / В. М. Геєць, М. О. Кизим, Т. С. Клебанова, О. І. Черняк та ін. ; за ред. В. М. Гейця. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2006. – 240 с.

22. Мойсеєнко І. П. Інвестування : [навч. посіб.] І. П. Мойсеєнко. – К. : Знання, 2006. – 490 с.

23. Олійник Я. Б. Регіональна економіка : [навч. посібник] / Я. Б. Олійник, С. П. Запотоцький, О. Ю. Кононенко, А. Л. Мельничук, В. Ф. Пасько; за ред. Я. Б. Олійника. – К. : КНТ, Видавець Фурса С. Я., 2007. – 444 с.

24. Пехник А. В. Іноземні інвестиції в економіку України : [навч. посіб.] / А. В. Пехник. – К. : Знання, 2007. – 335 с.

25. Регіональний менеджмент: Навч.посіб. / М.А. Коваленко, Н.А. Кругла, Л.М Радванська, Г.М. Швороб – Херсон: "Олді – плюс", 2004. – 304 с.

26. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку : [монографія] /за ред. З.С. Варналія. – К.: Знання України, 2005. – 498 с.

27. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: [підручник] / С. І. Дорогунцов, Т. А. Заяць, Ю. І. Пітюренко та ін.; за ред. д.е.н., проф., чл.-кор. НАН України С. І. Дорогунцова. – К. : КНЕУ, 2007. – 992 с.

28. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: [підручник]/за ред. В.В.Ковалевського, О.Л.Михайлюк, В.Ф.Семенова. – 7-е вид., стер. – К.: Знання, 2005. – 350 с.
29. Розміщення продуктивних сил: [підручник] /В.В.Ковалевський., О.Л.Михайлюк., В.Ф.Семенов та ін.. – К.: Т-во „Знання”, КОО, 2001. – 353 с.
30. Стеценко Т.О, Тищенко О.П. Управління регіональною економікою.: Навчальний посібник. -: КНЕУ, 2010. – 471с.
31. Стеченко Д.М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика: [навч. посіб.] / Д. М. Стеченко. – К.: Вікар, 2001.-377 с.
32. Стратегія соціально – економічного розвитку Закарпаття до 2015 року. –Ужгород, 2007. – 40 с.
33. Сундук А. М. Регіональний вимір економічної безпеки України : моногр. / А. М. Сундук— К. : Логос, 2007. – 182 с.
34. Чернюк Л.Г. Економіка та розвиток регіонів (областей) України : [навч. посіб.] / Л. Г. Чернюк, Д. В. Клиновий. – Київ: ЦУЛ, 2002. – 644 с.
35. Чернюк Л.Г. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: [навч. посіб. для дистанц. навчання] / Л. Г. Чернюк, Д. В. Клиновий. – К.: Ун-т „Україна”, 2004. – 245 с.
36. Чернюк Л.Г. Розміщення продуктивних сил України. : [навч. посіб.] / Л. Г. Чернюк, Д. В. Клиновий. – Київ. ЦУЛ, 2002. – 470с.
37. Швайка Л. А. Державне регулювання економіки : [навч. посіб.] / Л. А. Швайка. – К. : Знання, 2006. 435 с.

11. Особливості навчання в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2771> проводяться практичні, індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО аспірантам надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Просторова економіка і регіональний розвиток», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2771>.

Питання до екзамену

Відповідь на запитання повинна корелюватись з темою дисертаційної роботи з пропозиціями щодо практичного застосування у дослідженні.

1. Валютна політика.
2. Вільні економічні зони в економіці регіону.
3. Врахування ризиків та невизначеності в інвестиційній діяльності.
4. Головні риси євро регіону, як форми прикордонного співробітництва.
5. Демографічні передумови розвитку регіонів.
6. Еволюція світової валютної системи.
7. Економіка в структурі суспільства. Типи національних економік.
8. Економічні закони, їх об'єктивний характер.
9. Економічні передумови розвитку регіонів.
10. Завдання регіональної економіки.
11. Загальний механізм валютного регулювання.
12. Загальні показники сталого розвитку.
13. Засоби прихованого протекціонізму і їх роль у регулюванні міжнародної торгівлі.
14. Зовнішня торгівля, її теоретичні основи.
15. Інвестиційний клімат та фактори, що його визначають.
16. Категорії економіки регіону в умовах ринку: виробничого потенціалу.
17. Категорії економіки регіону в умовах ринку: організації виробництва.
18. Категорії економіки регіону в умовах ринку: результатів виробництва.
19. Категорії економіки регіону в умовах ринку: виробничої і соціальної інфраструктури.
20. Кількісні обмеження імпорту і експорту.
21. Класифікація вільних економічних зон за організаційно – функціональною ознакою: торговельно – складські.
22. Класифікація вільних економічних зон за організаційно – функціональною ознакою: промислово – виробничі.
23. Класифікація вільних економічних зон за організаційно – функціональною ознакою: технічні.
24. Класифікація вільних економічних зон за організаційно – функціональною ознакою: сервісні.
25. Країна походження товару.
26. Макроекономічна політика у відкритій економіці.
27. Модель Манделла-Флеміга.
28. Мета регіонального управління.
29. Методи управління : економічні, адміністративні, правові.
30. Методичні основи аналізу інвестиційної діяльності на рівні підприємства.
31. Методологія, метод і методика дослідження економіки регіонів.
32. Механізм дії облікової політики.
33. Механізм зовнішньоекономічної політики.

34. Механізм реалізації концепцій сталого розвитку.
35. Механізм реалізації регіональної економічної політики.
36. Митна вартість товару.
37. Міграційні процеси та їх види.
38. Міжнародні валютно-кредитні відносини. Поняття валюти і валютного курсу.
39. Міжнародні валютно-кредитні інститути та їх місце на валютно-фінансовому ринку.
40. Місце і роль зовнішньоекономічного сектора в національній економіці.
41. Наукові засади обґрунтування рівнів економічних систем.
42. Національні цілі сталого розвитку.
43. Об'єкти та суб'єкти регіонального управління.
44. Об'єкти та суб'єкти регіональної політики.
45. Основні закономірності розвитку економіки регіону.
46. Основні критерії сталого розвитку.
47. Основні макроекономічні показники регіонального розвитку.
48. Основні стратегічні напрями інтеграційних угруповань.
49. Основні функції управління.
50. Основні характеристики та показники руху населення.
51. Особливості сучасної митно-тарифної політики.
52. Параметри якості економічного простору.
53. Переваги прикордонних територій.
54. Платіжний баланс.
55. Поділ праці і регіональна організація економіки.
56. Поділ природних ресурсів за ознакою вичерпності.
57. Політика операцій на відкритому ринку.
58. Предмет і об'єкт економіки регіонів.
59. Принципи економічного регулювання.
60. Природні передумови розвитку регіонів.
61. Регіон, як соціально – економічна категорія.
62. Регіоналізація економіки.
63. Регіональна економіка в сфері економічних і природничих наук.
64. Результати та протиріччя монетарної політики.
65. Роль і види митно-тарифних засобів зовнішньоекономічної політики.
66. Світове господарство та показники відкритості економіки.
67. Система «плаваючого» курсу як інструмент зовнішньоекономічної політики.
68. Система фіксованого курсу як інструмент зовнішньоекономічної політики.
69. Складові об'єкту економіки регіонів.
70. Спеціальні функції регіонального управління.
71. Структура НГК (галузева, територіальна, управлінська).
72. Сукупність прийомів дослідження економіки регіонів.
73. Суспільні категорії населення: економічні особливості.
74. Суспільні категорії населення: національні особливості.

75. Суспільні категорії населення: соціальні особливості.
76. Сутність визначень природних ресурсів, умов, середовище.
77. Сутність і ознаки зовнішньоекономічної політики.
78. Сутність і структура зовнішніх зв'язків. Зовнішньоекономічні зв'язки країни.
79. Сутність основних систем територіальної влади.
80. Сутність поняття «єврорегіон».
81. Сутність системи регіонального управління.
82. Сутність та виміри забезпечення сталого розвитку.
83. Сутність та механізм впливу емісійної політики.
84. Сутність, класифікація регулювання інвестицій. Інвестиції. Інвестиційна політика.
85. Сутність, класифікація та законодавче регулювання інновацій. Інноваційна політика.
86. Суть банківської системи. Дворівнева банківська система.
87. Суть, мета і завдання регіональної економічної політики.
88. Територіальний поділ праці.
89. Території пріоритетного розвитку в економіці регіону.
90. Торгівельна політика.
91. Торгово-політичні методи розширення експорту товарів.
92. Фактори сталого розвитку продуктивних сил.
93. Центральний банк та його функції.
94. Цілі регіонального управління.
95. Чисельність і розміщення населення.
96. Як взаємодіють економіка і політика?